

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Список використаних джерел:

1. Практикум з публічного управління та адміністрування : Збірник навч. кейсів для професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» / [Н. Алюшина, Ж. Кравченко, Н. Наулік, Я. Турунен, С. Хаджирадева (заг. ред.) та ін.]. Київ : УШУ, 2022. 160 с.
2. Черненко Н. М. Підготовка майбутніх менеджерів освіти до управління ризиками: теорія і практика: [монографія] Одеса: Атлант, 2016. 386 с.

ТАБАЧНИК Інна Григорівна

ПСИХОГІМНАСТИКА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Психогімнастика рекомендована для розвитку дитини дошкільника у віці 4-6 років, при цьому не тільки з метою корекції певних рис характеру і поведінки, але і з метою їх профілактики. На заняттях з психогімнастики діти грають, розігрують сценки, малюють, спілкуються з природою, складають історії, слухають музику.

Таким чином, дітям, які пройшли курс психогімнастики, стає простіше спілкуватися з однолітками, легше виражати свої почуття і краще розуміти почуття інших. У них виробляються позитивні риси характеру (впевненість, чесність, сміливість, доброта і т.ін.), і зникають такі небажані прояви, як страхи, побоювання, невпевненість, тривожність.

Психогімнастика являє собою спеціальні заняття (етюди, ігри, вправи, спрямовані на розвиток і корекцію різних сторін психіки дитини (її пізнавальної та емоційно-особистісної сфери). Цей термін потрапив у дошкільну педагогіку завдяки І. М. Чистякової в її однойменній книзі.

Особливо ці заняття потрібні дітям з надмірною стомлюваністю, виснаженістю, непосидючістю, які мають запальний або замкнутий характер. Але не менш важливо програвати ці комплекси вправ і зі здоровими дітьми у якості психофізичної розрядки і профілактики. Також потрібно включати психогімнастичний комплекс в дні, коли заплановані заняття з високими інтелектуальними або психоемоційними навантаженнями.

Основна мета занять з психогімнастики характеризується оволодінням навичками управління своєю емоційною сферою: розвиток у дітей здатності розуміти, усвідомлювати свої і чужі емоції, правильно їх висловлювати і повноцінно переживати [1]. Для цього педагогу необхідно вирішувати такі методичні завдання: фіксувати увагу дитини на чужих проявах емоцій; вчити за зразком відтворювати чужі емоції; фіксувати увагу на своїх м'язових відчуттях як проявах цих емоцій; аналізувати і словесно описувати м'язові

прояви емоцій; повторно відтворювати емоції в заданих вправах; контролювати відчуття.

Дитина, що розвивається, повинна усвідомити, що між думками, почуттями і поведінкою існує зв'язок, і що емоційні проблеми викликаються не тільки ситуаціями, але і їх неправильним сприйняттям. Займаючись психогімнастикою, діти вивчають різні емоції і програють їх, отримуючи можливість керувати ними.

На заняттях з психогімнастики діти вивчають абетку вираження емоцій, використовуючи виразні рухи. Подолання бар'єрів у спілкуванні, розвиток кращого розуміння себе та інших, зняття психічного напруження, створення можливостей для самовираження - всі ці завдання можна також вирішити на заняттях. Особливе значення в психогімнастиці надається спілкуванню дітей з однолітками, що дуже важливо для нормального емоційного здоров'я дитини і розвитку.

Як же відбувається корекція поведінки особистісного розвитку дитини? Ігрові ролі між дітьми розподіляються так: роль, що нагадує небажані риси характеру та поведінки дитини, отримує одна дитина, а бажані риси характеру і поведінки демонструє в цій ситуації інша дитина або ведучий, потім перша і друга дитина (чи ведуча) міняються ролями. Іноді дитина, у якої необхідно виправити те або інше відхилення в поведінці, спочатку дивиться сценку, де один з гравців демонструє негативні риси її характеру і поведінки, після чого маленький спостерігач вибирає собі будь-яку роль у цьому ж етюді. Сценка повторюється кілька разів.

Таким чином, важлива колективна оцінка поведінки, вчинків дитини. Використання її забезпечує єдність уявлень і поведінки дошкільника. Будь-які дії дитини мають у своїй основі певну мету, моральну спрямованість, а їх наслідки породжують почуття задоволення, впевненості у собі або сорому, невдоволення. При цьому слід враховувати, що дошкільникам притаманна висока емоційність, тому в оцінці їхніх вчинків необхідно виходити з того, які почуття намагається збудити педагог. Схвалені педагогами, однолітками моральні вчинки зумовлюють позитивні переживання дитини. Ще сильніше переживає дитина свої неправильні дії, невдачі, які отримали публічну оцінку. Це означає, що інструментом колективної оцінки слід послуговуватися обережно. Крім того, залучаючи дітей до оцінювання вчинків однолітків, вихователь не повинен ототожнювати оцінку вчинку з оцінкою особистості дитини («Ти поганий», «Ти хороший»). Водночас важливо наголосити на необхідності правильного способу поведінки, порадити, як можна досягти цього. У хід запускається механізм ототожнення, дитина на емоційному рівні усвідомлює себе, залишається тільки під час саморозслаблення зміцнити набуті нею на психогімнастиці нові знання про себе [3].

Психогімнастика виступає і як форма, і як метод роботи вихователя сучасного ЗДО. Структура занять з психогімнастики повинна включати в себе кілька етапів, які сприяють створенню умов для емоційно-чуттєвого розвитку дитини раннього віку [2].

Початковий етап являє собою бесіду з дітьми, художнє слово, загадку, яскраву, барвисту іграшку, сюрпризний момент й інше. Мета: мотивація дітей на тематику заняття або іншу форму роботи.

Етап проживання дій - відпрацювання основних рухів, гімнастичних вправ та інше. Мета: досягнення результату, навчальних і виховних розвивальних завдань.

Етап організації емоційного спілкування. Мета: тренування загальних здібностей словесного і несловесного впливу дітей один на одного. До змісту спілкування дитини з дорослим або однолітком включаються такі вправи, як обмін ролями партнерів по спілкуванню, оцінка своїх емоцій і емоцій партнера. Дитина тренується точно виражати і переживати свої почуття, а також розуміти почуття, емоції, дії, відносини інших дітей, навчається співпереживати.

Етап організації контрольованої поведінки. Мета: тренування вміння дітей регулювати свої поведінкові реакції. Методичні завдання: показ і програвання типових ситуацій з психологічними труднощами; виділення і пізнавання типових форм адаптивної і неадаптивної поведінки; набуття і закріплення прийнятних для дитини стереотипів поведінки і способів вирішення конфліктів; розвиток навичок самостійного вибору і побудови дітьми відповідних форм реакцій і дій у різних ситуаціях.

Заклучний етап. Мета: закріплення змісту пропонованого матеріалу, а також позитивного ефекту, який стимулює і впорядковує психічну і фізичну активність дітей, приведення в рівновагу їх емоційного стану, поліпшення самопочуття і настрою.

Наприкінці заняття з психогімнастики можна використовувати спів і підспівування спільно з вихователем пісень, читання потішок, віршів, аплодуючи долонями, схвалення у вигляді обіймів один одного.

Методика:

- вихователь показує спочатку зразок, але після виконання його дітьми обов'язково зазначає та заохочує образні знахідки дітей, навіть випадкові:
- вимовляється текст і показуються (одночасно) дії:
- повторення тексту. Діти в цей же момент виконують самостійно руху без показу вихователя: після виконання вихователь хвалить найкращі, цікаві образи, створені дітьми.

Необхідно застосовувати аріативність вправ, пов'язаних з поведінкою дітей: програвання ситуацій з типовими інцидентами; реагування на внутрішні негативні переживання дітей, що відбувалися раніше вдома або в дошкільному закладі; загадки на вирішення конфліктних ситуацій; самостійні ігри-фантазії з проекцією нових емоційних проблем актуальних пропозицій; домашні завдання на активізацію позитивних емоційних проявів, закріплення нових форм емоційного реагування.

Отже, застосування психогімнастики, сприяє розвитку вміння спілкуватися також сприяє соціальній адаптації і соціалізації. Психогімнастика покликана також вирішувати питання створення умов для

психічного благополуччя кожної дитини, заохочуючи здатність до самовираження. Психогімнастика спрямована на розвиток і корекцію різних сторін особистості дитини (як її пізнавальної, так і емоційно-особистісної сфери).

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція): науковий керівник : Т. О. Піроженко / [авт. кол. : Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г. та ін.]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2020/21.12/bazovyyu%20komponent%20doshkillya.pdf> (дата звернення 25.03.2022).

2. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. Гавриш Н. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Рогозянський О. С., Хартман О. Ю., Шевчук А. С. /за ред. Піроженко Т. О. Київ: Українська академія дитинства, 2017. С. 54.

3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: «Академвидав», 2006. С. 326.

ТАРАСЕНКО Андрій Андрійович

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ДИЗАЙНУ ICR В УНІВЕРСИТЕТІ УШИНСЬКОГО

Сучасні навчальні середовища мають широкий спектр переваг, включаючи підвищення залучення та мотивації учнів, міцніші стосунки з однолітками та викладачами, посилену співпрацю та посилене відчуття серед учнів, що вони володіють власним навчанням. І хоча сучасне навчальне середовище є відносно новою концепцією, дослідження показують, що дизайн аудиторії може мати значний вплив на навчання та його результати. Вищі навчальні заклади все частіше використовують гнучкі навчальні простори, а неформальне середовище співпраці успішно сприяє залученню студентів до процесу навчання [1].

У межах міжнародного проекту MoPED – №586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP (Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання) було розроблено ряд рішень що до майбутнього дизайну модернізованої аудиторії згідно з ідеями інноваційного учбового простору (Innovative Classroom, ICR). Каталізований цифровими технологіями та цілісним поглядом на навчання, сучасний дизайн навчального простору повинен враховувати широкий спектр навчальних заходів та середовищ, необхідних студентам для реалізації сучасного освітнього досвіду.